

Organ	Kollektivtrafiknämnden
Plats	Kollektivtrafikmyndigheten, Ängsgårdsgatan 12, Västerås/Teams
Tidpunkt	Tisdagen den 9 november 2021
Ledamöter	Tommy Levinsson (S), Ordförande Karolina Myllergård (S), deltar på distans Anders Johannesson (C) ersätter Bengt-Åke Nilsson, deltar på distans Magnus Ekblad (C), 1:e vice ordförande Jenny Landernäs (M), 2:e vice ordförande, deltar på distans Gunnar Björnstad (M), § 65 - del av § 73, deltar på distans Victoria Kihlström (M) ersätter Gunnar Björnstad del av § 73- § 75, deltar på distans Sven Fallgren (SD), deltar på distans
Ersättare	Mikael Peterson (S), deltar på distans Samuel Stengård (KD), deltar på distans Joakim Öryd (SD), deltar på distans
Övriga	Arne Andersson, förvaltningsdirektör Mohammad Sabet, verksamhetschef Christina Winnieson, ekonomichef Cecilia Skanser, mötessekreterare Maja Rapp, VD Tåg i Bergslagen, deltar på distans

§ 65 Fastställande av föredragningslista

Beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs, med tillägg av två nämndinitiativ från Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Victoria Kihlström, alla (M), samt Samuel Stengård (KD). Nämndinitiativen redovisas under § 75 och § 76 i protokollet.

§ 66 Föregående protokoll

Anmäls att kollektivtrafiknämndens protokoll från sammanträdet 2021-09-15 justerats i föreskriven ordning.

§ 67 Justering

Beslut

1. Jenny Landernäs utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 68 Nästa sammanträde

Beslut

1. Nästa sammanträde ska äga rum torsdagen den 2 december kl 09.00.
Sammanträdet genomförs fysiskt i sammanträdesrum Mälaren i Regionhuset.

§ 69 Delegationsbeslut och anmälningsärenden

- Protokoll över beslut enligt delegation
- Remiss av Sörmlands regionala trafikförsörjningsprogram 2022-2035

Beslut

1. Delegationsbeslut och anmälningsärenden läggs till handlingarna.

§ 70 Information om Tåg i Bergslagen

Tåg i Bergslagens VD Maja Rapp inleder med att presentera sig kort. Hon informerar bland annat om ägarskap och styrelsesammansättning i Tåg i Bergslagen, samverkansavtal med Trafikverket samt antal registrerade resor under 2019. Vidare berättar hon om nuvarande avtal, som löper ut december 2023. Hon redogör därefter för hur Tåg i Bergslagens trafik ser ut och fungerar samt berättar om de nya fordon som har köpts in. Hon redovisar tidplan för pågående upphandling om nytt trafikavtal samt informerar om nuvarande depåkapacitet och att arbete pågår inför val av ny depåort. Avslutningsvis redovisar hon rullande beläggning för 2019-2021.

Nämnden diskuterar depåort, eventuellt samarbete mellan Tåg i Bergslagen och Mälardalstrafik, Bergslagspendeln samt de nya tågen.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 71 Muntlig information

Marie Christensen, som ska avsluta sin anställning, tackar för sin tid och nämnden önskar henne lycka till i fortsättningen.

Linda Nilsson, ny enhetschef för IT- och digitaliseringsstöd, presenterar sig och nämnden hälsar henne välkommen.

Arne Andersson redovisar muntlig information:

- Öppning av framdörrarna

Den 3 november inleddes öppningen av framdörrarna på länets bussar. Förvaltningen har haft kontinuerlig kontakt med smittskydd inför öppnandet. En viss oro har lyfts fram från skyddsombud.

Nämnden diskuterar plexiglas som förarskydd samt möjlighet till dubbla validatorer.

- Funktionsutredning av Bergslagspendeln

Förvaltningen har tagit del av Trafikverkets funktionsutredning av Bergslagspendeln och de åtgärder som föreslås.

- Tågfrågor

Mälardalstrafik:

- Movingoavtalet är klart.
- Den nya operatören MTR börjar den 12 december.
- Förhandlingen fortsätter gällande länskortsgiltigheten.

- Kartläggning busshållplatser

Kartläggningen pågår. Nämnden får fördjupad information på nästa sammanträde den 2 december.

Nämnden diskuterar säkerhet kring hållplatser.

- Kapacitet serviceresor

Ett nytt avtal gäller sedan 1 november. En del utmaningar gällande serviceresor finns så som bland annat påverkan på grund av ensamåkning, vilket ger längre väntetider ibland.

Nämnden diskuterar möjlighet till flexibilitet vid behov.

- Kundkoll

Kundkoll lanseras 30 januari. Inväntar beslut i Västerås kommunfullmäktige, övriga kommuner har redan fattat beslut.

- Välkommen-tillbaka kampanj

Förvaltningen har tagit fram en Välkommen-tillbaka kampanj som presenteras.

- Ekonomiskt utfall och resandeutveckling

Under oktober 2021 var intäkterna 83% av intäkterna under samma period 2019. Resandet i oktober var på 77% av 2019 års nivå. Resultat per oktober är – 61mkr och helårsprognos -12 mkr.

- Sjukfrånvaro

Gällande sjukfrånvaron ser det bättre ut än föregående år. Förvaltningen når uppsatt mål.

- Statistik resor

Arne Andersson redovisar statistik över antal resor med allmän kollektivtrafik för 2019-2021. Han presenterar även statistik över handläggning av färdtjänstären 2019-2021, andel ärenden som handläggs inom 3 veckor för Västerås respektive Sala.

Vidare presenterar han överklagningsärenden av färdtjänst 2019-2021 för Västerås och Sala. Under 2020 och hittills 2021 har inga ärenden överklagats.

Nämnden diskuterar överklagan och prövning som kvalitetsmätning samt hur besvärshänvisningar ser ut.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 72 Internkontrollplan 2022

Förslag till internkontrollplan för 2022 redovisas. Kontrollplanen inarbetas i förvaltningsplanen och rapporteras till nämnden och regionstyrelsen i samband med delårsrapport 2.

Christina Winnieson inleder med att kort visa regionövergripande internkontrollplan samt redovisar förvaltningens internkontrollplan och dess kontrollområden.

Beslut

1. Det redovisade förslaget till internkontrollplan för Kollektivtrafikförvaltningen 2022 godkänns.

§ 73 Förvaltningsplan 2022 för Kollektivtrafikförvaltningen

KTM210113

Regionen förverkligar den politiska vilja som uttrycks av regionfullmäktige med hjälp av mål- och uppdragsstyrning. Styrsignalerna dokumenteras och förmedlas i dokument-kedjan regionplan, förvaltningsplan och i förekommande fall verksamhetsplaner.

Förvaltningsplanerna utgår från Regionplan 2022-2024. I förvaltningsplanerna beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras av respektive förvaltning för att förverkliga mål och uppdrag givna av regionfullmäktige och regionstyrelse. I planerna fastställs förvaltningarnas ekonomiska förutsättningar med uppgift om ramar, ersättning, investeringar och budget. Planerna ligger till grund för regionstyrelsens löpande uppföljning av mål, uppdrag och genomförande.

Förvaltningsplanen är en rullande treårsplan där det andra och det tredje året utgör ingång i kommande års plan. Regionstyrelsen äger rätt att revidera förvaltningsplanen.

Arne Andersson inleder med kort information om processen kring framtagandet av förvaltningsplanen. Christina Winnieson redovisar målområden och uppdrag samt mål, indikatorer och målvärde per målområde.

Nämnden diskuterar skillnaden mellan HME (hållbart medarbetarengagemang) och prestationsindex kopplat till målområde Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare.

Avslutningsvis presenterar Christina Winnieson driftsbudget för 2022 samt investeringsbudget.

Nämnden diskuterar bland annat tidssättning av vissa åtgärder som Trygghet och säkerhet, Autonoma fordon och Kombinerad mobilitet samt att intäkter från extern försäljning behöver beaktas under En stark och uthållig ekonomi. Vidare diskuteras Trafikverkets funktionsutredning av Bergslagspendeln samt ÅVS Finnsletten.

Nämnden önskar att förvaltningsplanen kompletteras med ett antal tillägg. Under Trygghet och säkerhet ska tidssättningen av kartläggning av åtgärder för trygghet och säkerhet vid hållplatser förtydligas. Vidare ska Trafikverkets funktionsutredning av Bergslagspendeln samt ÅVS Finnsletten läggas till under Framtagande av genomförandeplan för trafikförsörjningsprogrammet.

Beslut

1. Förvaltningsplanen för Kollektivtrafikförvaltningen 2022-2024 godkänns med tillägg av redovisade förändringar.

Protokollsanteckning

Bilaga 1

Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Victoria Kihlström, alla (M), samt Samuel Stengård (KD) lämnar protokollsanteckning enligt bilaga.

§ 74 Trafikplikt för tågtrafiken inom Tåg i Bergslagen

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndigheterna i Örebro, Västmanlands, Gävleborgs och Dalarna län bedriver gemensamt regional tågtrafik inom sina län i det gemensamt ägda bolaget TiB. De regionala kollektivtrafikmyndigheternas åtagande om att garantera trafiken i det storregionala stomnätet och tecknande av avtal om allmän trafik ska fastställas genom ett beslut om allmän trafikplikt. Nuvarande trafikavtal med SJ AB löper ut i december 2023. Därmed behöver ny allmän trafikplikt för trafiksystemet Tåg i Bergslagen tecknas. De regionala kollektivtrafikmyndigheterna i trafiksystemet ingår i överenskommelse som ger Region Örebro län behörighet att fatta trafikplikt.

Beskrivning av ärendet

Kollektivtrafikmyndigheterna i Örebro, Västmanlands, Gävleborgs och Dalarna län bedriver gemensamt regional tågtrafik inom sina län i det gemensamt ägda bolaget Tåg i Bergslagen, nedan TiB. De regionala kollektivtrafikmyndigheternas åtagande om

att garantera trafiken i det storregionala stomnätet och tecknande av avtal om allmän trafik ska fastställas genom ett beslut om allmän trafikplikt.

Kollektivtrafikmyndigheterna i Örebro, Västmanlands, Gävleborgs och Dalarna län bedriver gemensamt regional tågtrafik inom sina län i det gemensamt ägda bolaget TiB. De regionala kollektivtrafikmyndigheternas åtagande om att garantera trafiken i det storregionala stomnätet och tecknande av avtal om allmän trafik ska fastställas genom ett beslut om allmän trafikplikt. Enligt kollektivtrafiklagen får en regional kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera andra sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. I föreliggande överenskommelse avser Region Västmanland, Region Gävleborg samt Region Dalarna ge Region Örebro län behörighet att fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område vad avser regionaltågstrafiken i den trafik som utförs av TiB. Beslutet om trafikplikt ska gå att härleda ur trafikförsörjningsprogrammet. I trafikförsörjningsprogrammen i Örebro, Dalarna, Västmanland och Gävleborg finns likartade beskrivningar av de krav som behöver ställas på den regionala tågtrafiken. En viktig utgångspunkt är också det långsiktiga programmet för TiB som gemensamt antagits av kollektivtrafikmyndigheterna.

TiB har genomfört ett samråd inför upphandling (SIU) riktad till marknadsaktörer och ställde då frågan om det fanns intresse av att bedriva kommersiell regional tågtrafik inom området. Vid samrådet framkom att det saknas intresse av att bedriva kommersiell regional tågtrafik i den omfattning som åtminstone kvantitativt skulle uppfylla de krav regionen ställt upp på trafiken. Kollektivtrafiklagen tillåter att kommersiell trafik anmäls- och avanmäls med tre veckor varsel, vilket inte säkrar den långsiktighet och stabilitet som är nödvändig för kollektivtrafiken i dessa relationer.

Som underlag för beslutet har en överenskommelse tagits fram av berörda kollektivtrafikmyndigheter, se bilaga.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån det av regionfullmäktige beslutade regionala trafikförsörjningsprogrammet och det långsiktiga programmet planeras trafiken utökas på Bergslagspendeln vilket har ekonomiskt effekt. Därutöver kommer det nya trafikavtalet sannolikt innebära att kostnaden för trafiken ökar jämfört med innevarande avtal.

Miljöperspektiv

Beslutet ger förutsättningar att fortsatt utveckla kollektivtrafiken inom länet och bidra till ökad marknadsandel för kollektivtrafiken vilket ger positiv miljöeffekt. Tågtrafiken bedrivs i huvudsak på förnybar el och är mer energieffektiv jämfört med andra transportslag som kan vara aktuella i området.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Kortare restider och hög turtäthet med kollektivtrafiken bedöms vara en mycket viktig åtgärd för att förmå fler att välja kollektivtrafiken framför bilen. Detta är avgörande för om det ska vara möjligt att nå de klimatmål som finns uppsatta regionalt, nationellt och internationellt. Den kanske enskilt största resenärgruppen inom kollektivtrafiken är idag barn och unga i skolålder. Framförallt i de kortare

pendlingsrelationerna. I unga år läggs också en grund för många värderingar som styr många av de val vi gör som vuxna. Genom att skapa en snabb och attraktiv kollektivtrafik för barn och unga, ökar förutsättningarna för att de väljer kollektivtrafiken även när de blir äldre och kan välja bilen. En väl fungerande kollektivtrafik innebär att pendlingsresorna blir mer flexibla. Det innebär att det skapas bättre förutsättningar för att kombinera förvärvsarbete med ansvar för hushåll för både män och kvinnor.

Invånarperspektiv

Tågtrafiken inom TiB knyter ihop länets kommuner och är en viktig förutsättning för länets invånares förutsättningar att bo och arbeta i länet. Beslutet innebär att tågtrafiken på den så kallade Bergslagspendeln mellan Ludvika-Fagersta och Västerås kan fortsätta utvecklas i enlighet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet och långsiktighet program för Tåg i Bergslagen.

Beslut

1. Kollektivtrafiknämnden beslutar, under förutsättning av att de beslutande församlingarna för var och en av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Dalarna, Gävleborgs, Västmanlands och Örebro län fattar nödvändiga beslut: att ingå överenskommelse avseende behörighet för Region Örebro län att fatta beslut om allmän trafikplikt för Tåg i Bergslagens trafik i enlighet med vad som framgår av överenskommelsen.

§ 75 Nämndinitiativ om att öka reklamintäkterna

KTM210122

Bilaga 2 Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Victoria Kihlström, alla (M), samt Samuel Stengård (KD), lämnar nämndinitiativ med förslag om att öka reklamintäkterna enligt bilaga.

Kollektivtrafiknämnden beslutar

1. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att bereda frågan och återkomma med förslag till vidare hantering.

§ 76 Nämndinitiativ om att förbättra för både passagerare och chaufförer med fler biljettapparater

KTM210121

Bilaga 3 Jenny Landernäs, Gunnar Björnstad och Victoria Kihlström, alla (M), samt Samuel Stengård (KD), lämnar nämndinitiativ enligt bilaga, med förslag om att införa dubbla validatorer i lämplig omfattning av bussflottan.

Kollektivtrafiknämnden beslutar

1. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att bereda frågan och återkomma med förslag till vidare hantering.

§ 77 Övriga frågor

Mikael Peterson ställer en fråga om inställda tåg gällande Mälardalstrafik.
Ordförande svarar och redogör för situationen kring inställda tåg.

Vid protokollet

Cecilia Skanser, mötessekreterare

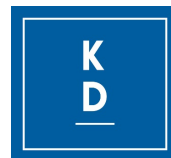
Justerat 2021-11-17

Tommy Levinsson
Ordförande

Jenny Landernäs
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2021-11-17 intygas:

Cecilia Skanser



Ärende 9: PA Förvaltningsplan

Vi är övertygade om att Västmanland som län kan bli en av vinnarna efter pandemin. En god infrastruktur och en smart, effektiv och attraktiv kollektivtrafik är en av nycklarna för att göra oss till vinnare.

Huvudproblemet med förvaltningsplanen är att den bygger på 'fel' regionplan och budget. Moderaterna och Kristdemokraternas presenterade för fullmäktige en regionplan med skrivningar som bättre skulle ha rustat Västmanlands kollektivtrafik för framtiden.

Nedan presenterar vi ett urval av aktiviteter vi i regionplanen pekade ut som extra viktiga för kollektivtrafikförvaltningen att arbeta med:

att ge kollektivtrafiknämnden i uppdrag att undersöka möjligheterna för flexibelt resande på landsbygden

att ge kollektivtrafiknämnden i uppdrag att ta fram förslag på hur kollektivtrafiken kan utvecklas för att stärka den regionala arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för tillväxt på bästa sätt

att arbeta för att öka reklamintäkterna

att kollektivtrafikförvaltningen ges i uppdrag att utreda alternativa källor för data som kan användas till analys av resandemönster och marknadsandelar i hela länet

att brottsutsatta hållplatser inom kollektivtrafiken i Västmanland förses med övervakningskameror i brottsförebyggande och trygghetsskapande syfte.

att trygga nattstopp införs i kollektivtrafiken

I den nu beslutande förvaltningsplanen reagerar vi främst på senfärdigheten inom flera områden.

Exempelvis aktiviteterna kring autonoma fordon, ökad kunskap kring autonoma fordon som är planerad att färdigställas Q4 2024. Det är på tok för långt fram i tiden och behöver tidigareläggas. Det finns ingen anledning att kunskapsinhämtning ska skjutas så långt fram i tiden.

Trygghetsfrågorna är mycket viktiga och behöver adresseras ytterligare. De hör bättre hemma under målområde 'Ett tillgängligt Västmanland'. Vi anser inte heller att tidsplanen är acceptabel och vill se tidigareläggning samt aktiviteter som flexibla nattstopp.

Under målområde 'En stark och uthållig ekonomi' bör det finnas med åtgärd som syftar till att öka intäkter från reklam och företagsförsäljning.

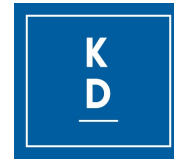
Aktiviteterna kring uppdrag 7 och 32 får inte resultera i lösningen skatteväxling. Vilket ju i och för sig skulle vara motsägelserfullt eftersom uppdrag 32 går ut på att identifiera kostnadsdämpande åtgärder och en skatteväxlingsreform tvärtom med stor sannolikhet vara kostnadsdrivande.

Jenny Landernäs (M)

Gunnar Björnstad (M)

Victoria Kihlström (M)

Samuel Stengård (Kd)



Öka reklamintäkterna

Kollektivtrafiken står inför många utmaningar. Finansiering är en sådan. Idag står det allmänna via skattsedeln för en mycket stor andel av kostnaderna. Biljettintäkter för en mindre och reklamintäkter för ytterligare mindre andel.

Pandemin har påverkat resandet, biljettintäkterna sjönk som en sten under perioden med de kraftigaste restriktionerna. Många företag hade det också mycket svårt vilket medförde snabb inbromsning av reklaminköp.

Nu håller Sverige och Västmanland på att öppna upp igen. Resandet ökar igen och företagen ser ljusare på framtiden.

För oss är det självklart att jobba med att öka intäkterna för att kunna utveckla kollektivtrafiken framåt. Reklamförsäljning och andra samarbeten med externa aktörer är ett viktigt inslag i det arbetet.

I april yrkade vi på 'Att de externa samarbetena ökar, exempelvis med näringsliv, föreningsliv och civilsamhälle i syfte att förbättra service och öka intäkterna.' Det har vi ett halvår senare inte ens fått svar på.

Arbetet med att se över riktlinjerna kring reklamförsäljning pågår just nu. Resultatet av det arbetet ser vi fram emot. Men det ska inte råda något tvivel om att reklamförsäljning och samarbeten med externa aktörer är viktigt även för framtiden inom Kollektivtrafiken i Västmanland.

Vi har en duktig marknadsavdelning som har gott om kreativa idéer, de behöver bättre förutsättningar och ett tydligare uppdrag för att lyckas ännu bättre med sitt uppdrag.

Därför yrkar vi på

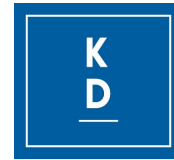
Att förvaltningen får i uppdrag att ta fram aktiviteter som ökar intäkterna från reklamförsäljning och andra externa samarbeten både på kort och längre sikt.

Jenny Landernäs (M)

Gunnar Björnstad (M)

Victoria Kihlström (M)

Samuel Stengård (KD)



Förbättra för både passagerare och chaufförer med fler biljettapparater

Under pandemin har mittendörren på bussen använts för på- och avstigning. Nu är framdörren öppen igen och biljettapparaterna, validatorerna, har flyttats till den främre dörren. Det är bra att framdörren har öppnats, det ger möjlighet till ökad service för resenärerna. Men det är olyckligt att validatorerna har flyttats istället för att utökas. Redan innan pandemin fanns tankar att öppna upp för på- och avstigning på flera ställen i bussen. Pandemin gjorde att omställning till mittendörren blev nödvändig. M och Kd anser att vi i samband med återöppnandet av kollektivtrafiken också skulle ha infört fler validatorer för att möjliggöra smidigare resa och bättre flöden. Det har påtalats vid ett flertal tillfällen, bland annat i ett initiativ från februari 2021, ett initiativ som ännu inte är besvarat.

Vi möts nu av synpunkter från chaufförer som oroas över att utsättas för onödig smitta när alla resenärer nu kliver på fram och passerar chaufförerna. Med två möjliga passager hade flödet förbi chauffören kunnat minska.

Med fler validatorer går det att få till bättre flöden och en smidigare resa. Finns också tidsvinster i och med att resenärer inte behöver stå och vänta för att blippa sin biljett.

I grunden anser vi att dubbla validatorer ger positiva effekter i stora delar av bussystemet, men det kan av praktiska skäl finnas anledning att börja med någon eller några linjer och sedan utveckla arbetet. Det kan också finnas anledning att i samband med den här förändringen se över hur arbetet med biljettkontroller sker och bör ske framåt. Det är sådana frågor ett underlag bör kunna svara på.

Därför yrkar vi på

Att förvaltningen får i uppdrag att ta fram underlag för dubbla validatorer i lämplig omfattning av bussflottan

Jenny Landernäs (M)

Gunnar Björnstad (M)

Victoria Kihlström (M)

Samuel Stengård (KD)